

Vasopressin istedenfor adrenalin ved hjertestans?

Ved hjertestans med asystoli utenfor sykehus gir behandling med vasopressin høyere overlevelse enn adrenalin.

Adrenalin har i mange år vært førstevalget ved avansert behandling av hjertestans. I en fersk multisenterstudie fra 44 sentre med legebemannet ambulanse i Tyskland, Østerrike og Sveits ble ca. 1 200 pasienter med hjertestans utenfor sykehus randomisert til enten bruk av adrenalin eller vasopressin (antidiuretisk hormon) (1). Alle fikk standardbehandling med hjertekompresjon og mekanisk ventilasjon samt defibrillering ved ventrikkelflimmer.

Det var 5 % flere i vasopressingruppen enn i adrenaligruppen som levde da de kom frem til mottakelsen ved sykehuset (36 % mot 31 %, $p = 0,06$), men det var ingen forskjell i overlevelse ved utskrivning (9,9 % for begge grupper). I gruppen med asystoli som første registrerte rytme på EKG var det flere pasienter i vasopressin-gruppen som var i live ved ankomst til sykehuset (29 % mot 23 %, $p = 0,02$) og ble

utskrevet i live (4,7 % mot 1,5 %, $p = 0,04$), mens det ikke var noen statistisk signifikante forskjeller for pasienter med ventrikkelflimmer eller elektromekanisk dissosiasjon.

– Konklusjonen av denne studien er at vasopressin og adrenalin er like gode ved behandling av hjertestans utenfor sykehus. Det bør nå initieres en egen studie designet for å reprodusere om vasopressin er bedre enn adrenalin for enkelte EKG-rytmer, sier Lars Wik ved Nasjonalt kompetansesenter for prehospital akuttmedisin i Oslo.

Michael Bretthauer

bretthauer@rikshospitalet.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Wenzel V, Krismer A, Arntz R, Sitter H, Stadlbauer KH, Lindner KH et al. A comparison of vasopressin and epinephrine for out-of-hospital cardiopulmonary resuscitation. *N Engl J Med* 2004; 350: 105–13.

Effektiv forebygging av selvmord

Det finnes lite dokumentasjon av effekten av selvmordsforebyggende tiltak. Nå viser en studie fra det amerikanske luftforsvaret gode resultater.

I 1996 startet det amerikanske luftforsvaret et forebyggende program som la vekt på å redusere skammen forbundet med å ha mentale problemer. Det var viktig å gi økt sosial støtte, sørge for bedre mestringsverner og evne til å søke hjelp.

Resultatene av dette programmet ble nylig publisert i *BMJ* (1). Data for perioden 1990–96 ble sammenliknet med årene etter at programmet ble satt i verk (1996–2002) blant mer enn fem millioner amerikanske soldater (84 % menn). Det viste seg at antall suicid var redusert med en tredel. Drap, familievold og ulykkesdødsfall var redusert med opptil 54 %.

– Av metodemessige grunner er det vanskelig å påvise effekt av selvmordsforebyggende tiltak. Studien ble utført i en periode da det var en nedgang i selvmordsraten i USA. I årene 1990–2000 gikk selvmordsraten ned med 23 % for aldersgruppen

15–24 år. Det er derfor vanskelig å skille ut eksakt hvilken betydning intervensjonen har hatt, sier overlege Øivind Ekeberg ved Akuttmedisinsk avdeling, Ullevål universitetssykehus.

– Sannsynligvis har det amerikanske forsvaret iverksatt fornuftige tiltak. Dette kan ha virket selvmordsforebyggende, men neppe så mye som tallene kunne tilsi. Studien har stor aktualitet for det selvmordsforebyggende arbeidet i Norge. Handlingsplanen mot selvmord har så langt ikke ført til nedgang i selvmordsraten, og blant unge i aldersgruppen 15–24 år har vi nå høyere rater enn Danmark, Sverige og USA, sier Ekeberg.

Eline Feiring

eline.feiring@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Knox KL, Litts DA, Talcott GW, Feig JC, Caine ED. Risk of suicide and related adverse outcomes after exposure to a suicide prevention programme in the US Air Force: cohort study. *BMJ* 2003; 327: 1376–8.

Medisinske nyheter fra internasjonale tidsskrifter: Tips eller innlegg på inntil 300 ord kan sendes
erlend.hem@basalmed.uio.no

Ny anvendelse av MR

Ved hjelp av magnetisk resonanstomografi (MR) kan man påvise økte jernlagre i leveren (*Lancet* 2004; 363: 357–62). Franske forskere har undersøkt nesten 200 pasienter og har utviklet en sensitiv metode for å påvise forhøyet jernnivå. I tillegg til å være mindre risikabelt enn biopsi kan man ved hjelp av MR undersøke større områder av leveren.

Forhøydete jernlagre kan ha sammenheng med utvikling av ulike kreftformer, hjerte- og karsykdommer og artritt. Denne nye kunnskapen har ført til at flere pasienter henvises til leverbiopsi for å få undersøkt jerninnholdet. Ikke-invasive metoder kan få en viktig plass i fremtidig utredning av disse pasientene.

Dødelighet av legionærsyke

Legionella pneumophila er en sjelden årsak til pneumoni utenfor sykehus i Danmark, men i søreuropeiske land er den årsak til opptil 12 % av tilfellene. I USA er den en av de tre hyppigste årsaker til pneumoni utenfor sykehus. Legionellapneumoni diagnostiseres ofte sent, og det medfører ofte langvarige innleggelses og høy mortalitet. Immunsupprimerte pasienter har høyest mortalitet (80 %), mens mortaliteten hos ellers friske voksne personer er opptil 20 %.

I en retrospektiv undersøkelse fra Hvidovre hospital i Danmark fant man at én av tre sykehuspasienter med legionærsyke døde i perioden 1995–2000 (*Ugeskr Læger* 2004; 166: 485–7). I alt 27 tilfeller ble registrert. De fleste hadde en underliggende kronisk sykdom, og omkring en tredel var smittet i utlandet. Det var ingen tegn til økning i forekomsten i løpet av observasjonstiden.

Oversiktsartikler i få tidsskrifter

De fleste oversiktsartikler publiseres av et lite utvalg medisinske tidsskrifter (*BMC Med* 2003; 1: 2).

Forskere fra Mayo-klinikken i USA og McMaster University i Canada har gjennomført et søk etter systematiske oversiktsartikler i 170 medisinske tidsskrifter, publisert i år 2000. 11 % av tidsskriftene publiserte 80 % av alle artikler i denne kategorien. Systematiske oversiktsartikler ble hyppigere sitert enn ikke-systematiske (median 26,5 mot åtte siteringer).